

Aan: Voorzitter en leden van de gemeenteraad

Datum 24 april 2025

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Contactpersoon

Telefoonnummer

E-mailadres

Onderwerp Toekomstige veiligheidsrisico's

Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad,

Onze samenleving verandert. Dit geldt ook voor de wijze waarop we de fysieke leefomgeving inrichten. We formuleren een antwoord op klimaatverandering, verduurzamen onze energievoorziening, willen de kwaliteit van leven in stedelijke omgevingen vergroten en bouwen meer woningen op een andere wijze dan voorheen. Door deze ontwikkelingen in onze (fysieke) leefomgeving ontstaan, in combinatie met deregulering, in hoog tempo nieuwe en complexere veiligheidsrisico's. Deze risico's hebben directe gevolgen voor de veiligheid van uw inwoners en ook voor de brandweezorg. Via deze brief willen we u informeren over nieuwe veiligheidsrisico's die wij signaleren. Tevens vragen wij u om bij relevante beleidsontwikkelingen en initiatieven in een vroeg stadium met ons in gesprek te gaan, zodat we samen kunnen bijdragen aan een veilige en gezonde leefomgeving.

Op verzoek van de Bestuurscommissie Veiligheid van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (hierna: VGGM) deel ik met u in deze brief de belangrijkste ontwikkelingen en hun effecten op veiligheid. Voor een nadere duiding heb ik de presentatie zoals gegeven aan de commissie op 2 april 2025 bijgevoegd. Als VGGM werken we actief met deze thema's, zowel vanuit onze preventieve verantwoordelijkheden als binnen onze repressieve mogelijkheden. Dit betekent dat we continue kijken hoe we onze dienst- en hulpverlening op een adequate en effectieve wijze kunnen inrichten gezien de (nieuwe) risico's die we waarnemen in de fysieke leefomgeving.

Welke ontwikkelingen zien we om ons heen

We benoemen hierna de maatschappelijke en wetgevingsontwikkelingen die van invloed zijn op het werk van de brandweer.

Klimaatverandering

Het klimaat verandert, zoals blijkt uit studies van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) en de klimaatscenario's van het KNMI van 9 oktober 2023. Het KNMI stelt dat: "de frequentie, intensiteit, langdurigheid en de omvang van klimaatrisico's in grote mate toenemen.

Bovendien hebben klimaatrisico's vaak een domino-effect zoals uitval van vitale infrastructuur waardoor meerdere sectoren/belangen worden getroffen". Klimaatveiligheid is ook één van de vier thema's op de strategische agenda van het Veiligheidsberaad. Op deze agenda staan thema's die direct voortkomen uit de toenemende complexiteit en urgentie van de wereld waarin we ons bevinden. De verandering van het klimaat zien we onder meer terug in grootschalige natuurbranden in Drunen (2025), Ede (2014, 2025), Ouddorp (2022), De Peel en Herkenbosch (2020), Wateren (2018), Strabrechtse Heide (2010), Bergen (2009, 2010) en de overstromingen in Limburg, België en Duitsland in (2021).

Transitie in de bouwopgave

Door de woningbouwopgave in Nederland zien we zowel uitbreiding (verstedelijking), als intensievere benutting (verdichting) van de dorpen en steden. Het Gelders aanbod Nationale Woon- en Bouwagenda voorziet 105.000 nieuwe woningen in Gelderland tussen 2022-2030 waarvan 33.850 woningen in gemeenten binnen de VGGM. Deze opgave leidt tot meer hoogbouw en gestapeld ondergronds bouwen (parkeergarages), zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van het Rijnpark in Arnhem en de realisatie van hoogbouw in combinatie met het optoppen van bestaande gebouwen, zoals de verdichtingsopgave in Ede (Contourennotitie 2040).

Daarnaast zien we, in het kader van de energietransitie, een verandering naar duurzame biobased bouwmaterialen. De door het Rijk, provincies, gemeenten en bouworganisaties gesloten 'Green Deal Houtbouw' stelt als doel dat in 2030 20% van alle nieuwbouw in Nederland met hout of andere biobased materialen wordt gerealiseerd.

Congestie van infrastructuur

We zien verandering in de gebiedsontwikkeling en de infrastructuur. Meer woongebieden worden 'groener gemaakt' en ingericht met binnentuinen, wadi's en worden autoluw gemaakt. Wegprofielen worden smaller en in wijken verschijnen infiltratiekoffers en retentiekragen in bermen. Tegelijkertijd zien we verlaging van de snelheid op stroom- en gebiedsontsluitingswegen.

Deregulering

De invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) markeert een fundamentele verandering in het bouwtoezicht. Waar voorheen gemeenten en de brandweer gezamenlijk een belangrijke rol speelden in het proces van vergunningen en toezicht, verschuift die verantwoordelijkheid naar private kwaliteitsborgers. Hierdoor vermindert de betrokkenheid van de brandweer bij advisering en toezicht tijdens de initiatief-, ontwikkel- en bouwfase.

Welke veiligheidsrisico's levert dit op?

Door deze ontwikkelingen veranderen bestaande risico's en worden nieuwe risico's geïntroduceerd. Daardoor verandert de context waarin wij ons werk doen, zowel in de advisering, voorbereiding als bij de incidentbestrijding.

Klimaatverandering

Een klimaatadaptieve inrichting maakt de leefomgeving weliswaar robuuster, maar introduceert ook nieuwe veiligheidsrisico's. Innovaties op het gebied van verduurzaming ontwikkelen zich vaak sneller dan wetgeving passende veiligheidsmaatregelen kan bieden. Om ook in de toekomst adequate brandweezorg aan onze inwoners te kunnen blijven leveren, vraagt dit een risicogerichte advisering en innovatieve oplossingen voor incidentbestrijding.

Transitie in de bouwopgave

De toepassing van duurzame en biobased (vaak brandbare) bouwmaterialen leidt tot snellere en onzichtbare branduitbreiding, meer rookontwikkeling en een grotere impact op de omgeving. Recente gebouwbranden aan de Joan Muyskenweg in Amsterdam en de Van Kinsbergenstraat in Arnhem (2023) tonen aan dat huidige preventiemaatregelen en brandweermaterieel voor deze verduurzaamde woningen ontoereikend zijn om veilig te kunnen bouwen én bestrijden. Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) heeft recente branden in woningen met een verduurzaamde gevel- en dakconstructie en in een opgetopt woongebouw onderzocht. Zie ook: [Leren van branden in de gebouwschil van woningen - Nederlands Instituut Publieke Veiligheid](#).

Congestie van infrastructuur

Door veranderende inrichting van woongebieden worden woningen en (woon)gebouwen moeilijker bereikbaar voor brandweermaterieel. Smallere wegprofielen en nieuwe waterbergende voorzieningen

beperken de opstelmogelijkheden voor zware brandweervoertuigen waardoor onze repressieve capaciteit vermindert. Onze capaciteit van blusvoertuigen voor brandbestrijding en hoogwerkers voor redding van mensen hebben immers geen onbeperkte inzetdiepte en reikwijdte.

Deregulering

Met de komst van de Wkb is sprake van verminderde betrokkenheid van de brandweer zowel in de advisering als in het toezicht op brandveiligheid. Deze verschuiving brengt significante risico's met zich mee voor de veiligheid. Na de vuurwerkramp in Enschede (2000) werd duidelijk hoe belangrijk integrale samenwerking, advies en toezicht zijn bij bouwprojecten. Deze ramp toonde aan dat versnippering van samenwerking, kennis en ervaring desastreuze gevolgen kan hebben. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen dreigt nu juist weer tot diezelfde fragmentatie te leiden. Door de verminderde betrokkenheid van de brandweer wordt de integrale rol van de brandweer tussen risicobeheersing en incidentbestrijding doorbroken, terwijl juist nu een goede wisselwerking tussen deze twee aspecten cruciaal is voor een effectief en veilig brandweeroptreden.

Nieuwe risico's, andere benadering

De huidige opgaven van gebiedsontwikkeling en bouwprojecten hebben een levensduur van 40-60 jaar, waardoor de gevolgen van deze veranderingen langdurig zullen doorwerken. Deze geschetste veranderingen brengen nieuwe risico's met zich mee. Omdat ons brandweerwerk op straat complexer wordt, is de betrokkenheid van risicobeheersing belangrijker dan ooit. Dit vraagt om een integrale benadering en weging van beheersmaatregelen om ook in de toekomst adequate brandweezorg te kunnen blijven leveren.

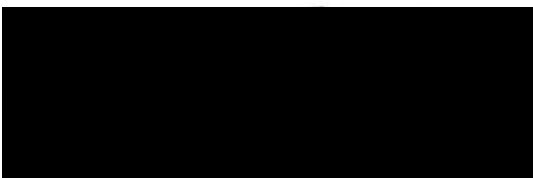
Wat doen we al

Als brandweerorganisatie zetten wij ons dagelijks op verschillende (preventieve en repressieve) taakvelden in voor het realiseren van een veilige en gezonde leefomgeving. Dit doen we onder meer in onze ruimtelijke advisering, risicobeheersing, voorlichting en kennisontwikkeling. Zo delen we een leerfilm over biobased bouwmaterialen, bieden we publieksvoorlichting tijdens de Brandpreventieweken en via het Project [Veilig Huis Vinkie](#) ([Veilig huis vinkie - Brandweer](#)) ontwikkelen we leerprogramma's op basis van evaluaties van incidenten met nieuwe energiebronnen.

Tot slot

De complexiteit van de veiligheidsrisico's in onze samenleving neemt toe. Daarmee worden de uitdagingen voor een veilige en gezonde (fysieke) leefomgeving groter. Het is juist nu van groot belang dat we blijvend samenwerken. Graag willen we vroegtijdig de dialoog aangaan om in onze gezamenlijke aanpak, analyse en duiding van risico's rekening te houden met uw gemeentelijk perspectief en behoeften. Alleen op deze wijze kunnen we gezamenlijk anticiperen op de toekomstige uitdagingen en de veiligheid van onze inwoners. Heeft u naar aanleiding van deze brief vragen, dan kunt u ons bereiken via de contactgegevens bovenaan deze brief.

Met vriendelijke groet,

Anton Slofstra
Directeur brandweer

Veiligheids- en Gezondheidsregio **Gelderland-Midden**

Toekomstige veiligheidsrisico's

impact ervan voor samenleving en de brandweer

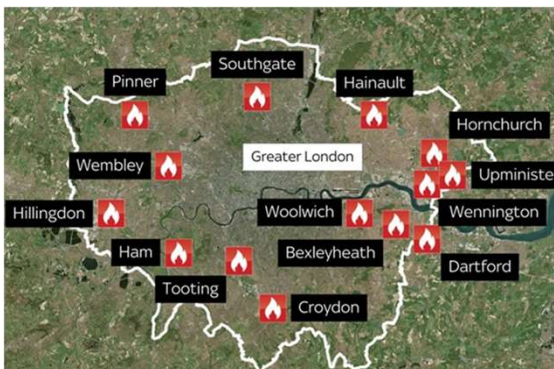

Ontwikkelingen

1. Klimaatverandering
2. Transitie bouwopgave
3. Congestie infrastructuur
4. Deregulering
5. Vergrijzing
6. Weerbaarheid

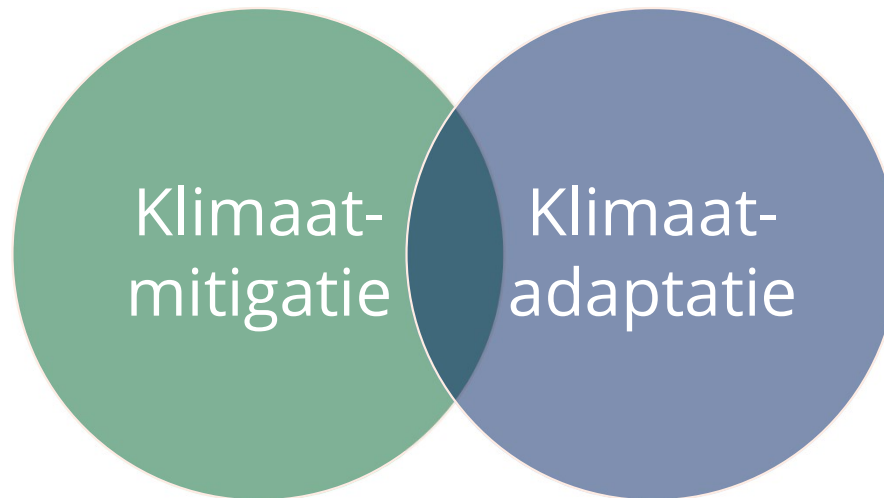
1. Klimaatverandering

Effect op veiligheid

Voorkomen verdere opwarming aarde

door uitstoot van broeikasgassen

Hoe minder dit lukt, hoe groter de noodzaak tot adaptatie

Voorbereiden op veranderend klimaat

door omgeving en ons gedrag aan te passen

Hoe minder dit lukt, hoe groter de schade en noodzaak tot incidentbestrijding / crisisbeheersing

2. Transitie bouwopgave: verstedelijken en verdichten

Effect op veiligheid

Bereikbaarheid?

Verdichting & hoogbouw

Toegankelijkheid?

Vluchten en ontruimen?

Bluswater?

Natuurbranden in de stad?

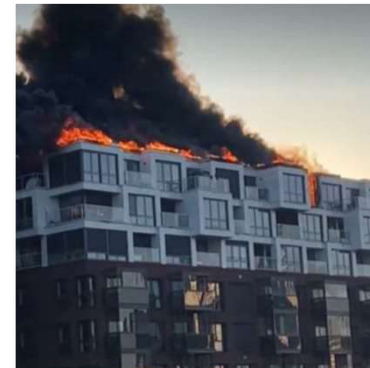
Transitie bouwmaterialen

Effecten op veiligheid:

- meer brandbare bouwmaterialen
- meer 'groen' aan de gevel
- meer holle ruimten in constructies
- PV-panelen

Gevolgen:

- meer branden in de gebouwschil
- snelle en grote rookverspreiding
- langdurige onbeheersbare branden
- brandweeroptreden steeds complexer

Extra brandveiligheidsmaatregelen Van Kinsbergenstraat aangebracht

Jan Pieter Duijn
Registratie Innovaties

Na de woningbrand op 18 juni 2023 in de Van blok (Van Speijkstraat - Van Kinsbergenstraat) maatregelen. De brand, die begon als een ke uitbranden van vijf woningen en ernstige sch risico's van verduurzamingsmaatregelen bij l

Om de brandveiligheid te verbeteren, zijn de vol

- ✓ Verbeterde brandscheidingen
De woningscheidingen zijn nagelopen en aangevuld. Openingen zoals stootvoegen en doorvoeringen zijn dichtgevoerd.
- ✓ Beperking van branduitbreiding via de nok
Op de woningscheiding is een verwijderbare nokplaat aangebracht. Onder deze nokplaat is extra steenwol geplaatst.

- ✓ Beheersing van brandverspreiding via het dak en zonnepanelen
Op het hellende dak zijn doorlopende metalen strips tussen de zonnepanelen aangebracht. Deze moeten voorkomen dat een brand zich via de spouw onder de zonnepanelen van de ene woning naar de andere verspreidt.

- ✓ Rookmelders en zolderverdiepingen
De rookmelders zijn opnieuw beoordeeld en waar nodig aangepast.

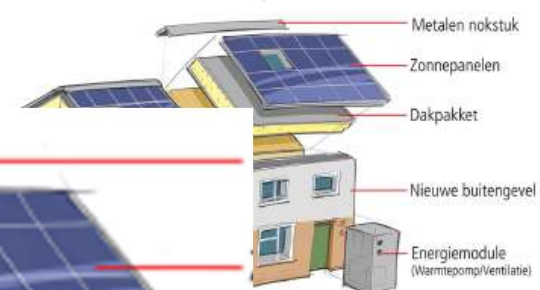
Bij woningen met een vaste trap naar zolder is gecontroleerd of er verblijfsruimtes aanwezig waren. In de gevallen waar de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) een inspectie uitvoerde, zijn geen slaapkamers of werkkamers aangetroffen.

Alle zolders met een vaste trap zijn nu voorzien van een rookmelder.

'Theemuts' over bestaande woning

NUL-OP-DE-METER WONINGEN

- 1 - Oude binnenmuur
- 2 - Spouw (isolatie)
- 3 - Oude buitenmuur
- 4 - Ruimte voor leidingen
- 5 - EPS + Spaanplaat
- 6 - EPS
- 7 - Steenstrip/Stuc

eter woningen

Maatregelen invloed kunnen hebben op brandgedrag. Bij woningen is het belangrijk om alert te zijn op:

Leiding via holle ruimtes tussen oude en nieuwe delen.

Elbare rook- en brandverspreiding vragen om extra

en ontleden en explosieve rookgasontbranding scenario's.

met uniforme zonnepanelen over het hele blok. isolatielagen en verborgen spouwen. gkrullende muren aan de buitenzijde. bestaan uit isolatie met een stuc laag en/of

Deze aanpassingen in de Van Kinsbergenstraat zijn een belangrijke stap in het beheersen van de brandveiligheidsrisico's van verduurzaamde woningen. Blijf alert bij incidenten in vergelijkbare woningtypen en deel ervaringen met collega's om gezamenlijk te leren en risico's beter in te schatten.

3. Congestie infrastructuur

Voorpagina 112 Dit is Gelderland Regio Sport Kijken Luisteren R

► Luisteren

GELDERSE VALLEI / NOORD-VELUWE

Veiliger onderweg in een 30-kilometerzone kan, nu nog regelen

Henri van Veen

Vandaag, 06:12 • 4 minuten leestijd

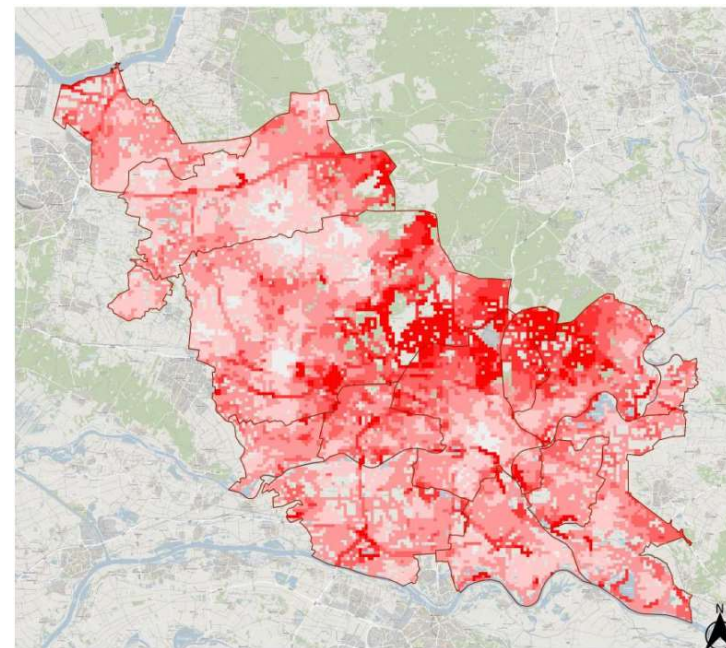
Een voorbeeld van een 30-kilometerweg.
© Omroep Gelderland

Verkeersorganisaties zien het verlagen van de maximumsnelheid in dorpen en wijken naar 30 kilometer per uur als belangrijke oplossing voor ongelukken. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Een plan van wethouder Cilia Daemen van Nijmegen sneuvelde in de gemeenteraad. En niet alleen in Nijmegen is dit een probleem.

Effecten op veiligheid

- smallere wegprofielen
- opstelplaatsen en bereikbaarheid hulpdiensten
- voertuigen hulpdiensten zwaarder (elektrisch)
- vertraging snelheid aanrijtijden
- minder bluswatercapaciteit

4. Deregulering: Wet Kwaliteitsborging Bouwen

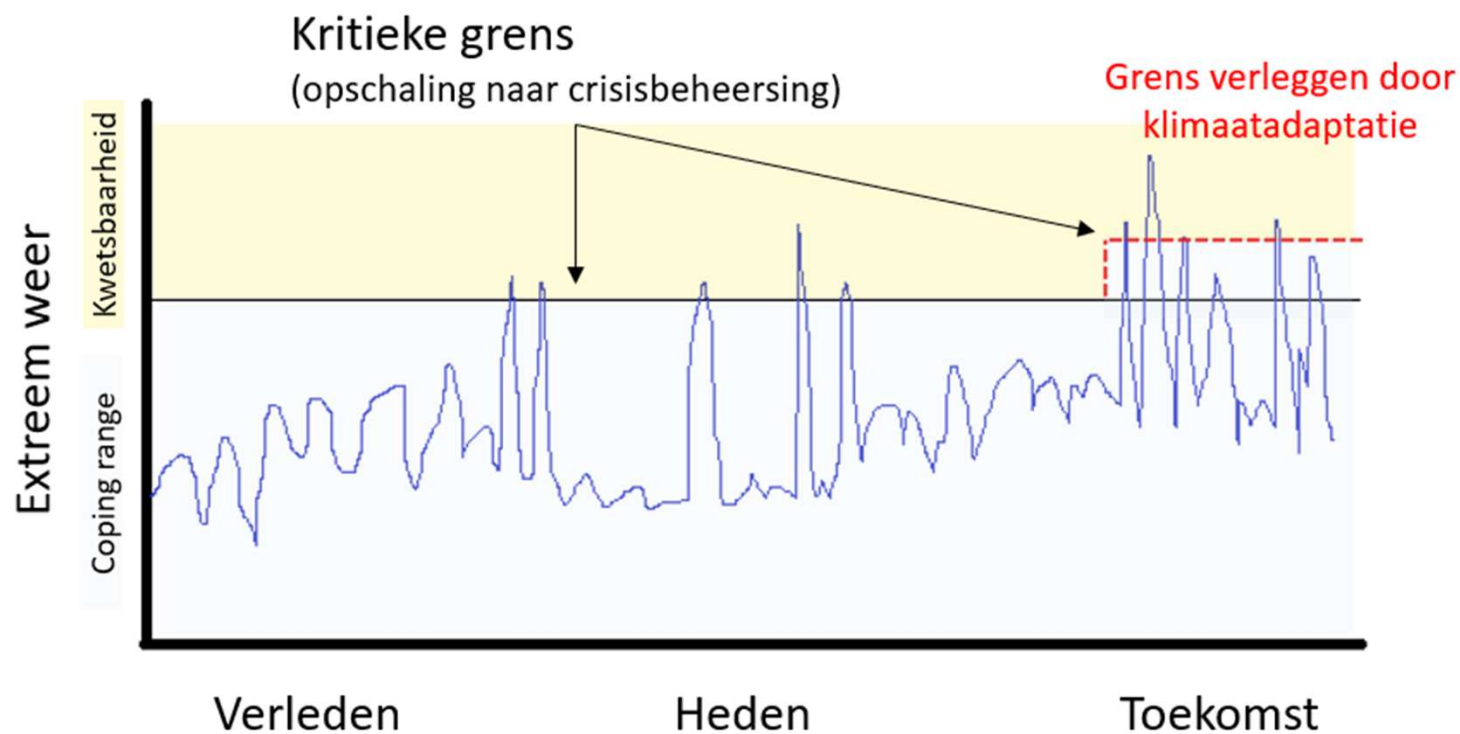
Effecten op veiligheid

1. Verminderde rol brandweer initiatief, ontwikkelproces, advies en toezicht
2. Nieuwe risico's in complexere gebouwen verweven gebruiksfuncties
3. Ontwikkeling van risicogericht werken zonder kennis brandweeroptreden
4. Onwenselijk scheiding tussen risicobeheersing en incidentbestrijding
5. Incidentbestrijding wordt geconfronteerd met onveilige situaties

Het publieke veiligheidsbelang voor bestuurder, burger en brandweer

Cumulatieve effecten belangrijk?

Door klimaatverandering, transitie bouwopgave, congestie van infrastructuur en deregulering veranderen de onder ons bekende risico's en worden nieuwe risico's geïntroduceerd.

Daardoor veranderd de context waarin wij ons werk doen, zowel in advisering, voorbereiding en incidentbestrijding.

Nieuwe risico's, andere benadering

Expertise brandweer meer dan ooit nodig!

Werk voor de brandweer!?

Handreiking
Omgevingsveiligheid
in het omgevingsplan

De invloed van duurzaam, energiezuinig en circulair bouwen op de brandveiligheid van gebouwen

N

Zc
na

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Veiligheidsberaad
t.a.v de voorzitter, de heer Hein van der Loo
en de portefeuillehouder brandweer, de heer Jack Mikkers

Datum 01 oktober 2024
Betreft Brandweezorg en crisisbeheersing

Geachte heren Van der Loo en Mikkers,

In aanloop naar het gezamenlijk Veiligheidsberaad op 7 oktober vraag ik aandacht en / of medewerking van de besturen van de Veiligheidsregio's op een aantal belangrijke thema's. Daarbij dank ik het Veiligheidsberaad voor de brieven van 27 maart 2024 met kenmerk V005-2024 en 12 augustus 2024 met kenmerk V023-2024. Ik heb van beide brieven kennis genomen en zal hier in deze brief ook nader op in gaan.

Collectiviteit in de brandweezorg

Brandweermensen worden in de uitvoering van hun functie steeds vaker met nieuwe risico's geconfronteerd die ook nieuwe gevaren met zich meebrengen voor burgers maar ook voor henzelf. Ik ben er buitengewoon trots op dat brandweermensen bij uitstek adaptief en creatief zijn in het oplossen van incidenten. Dezelfde mate aan adaptiviteit en creativiteit is voor de toekomst van de 25 brandweerorganisaties van belang zodat we burgers en brandweermensen ook de komende decennia zo veilig mogelijk kunnen houden.

Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's
Portefeuille Veiligheidsregio's,
Crisisbeheersing en
Meldkamer
Veiligheidsregio's en
Crisisbeheersing
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon
J.C. Hazebroek
Coördinerend
Beleidsmedewerker
M 06-21154432
j.c.hazebroek@minjenv.nl

Onze referentie
5753425
Kopie aan
Voorzitter RCDV

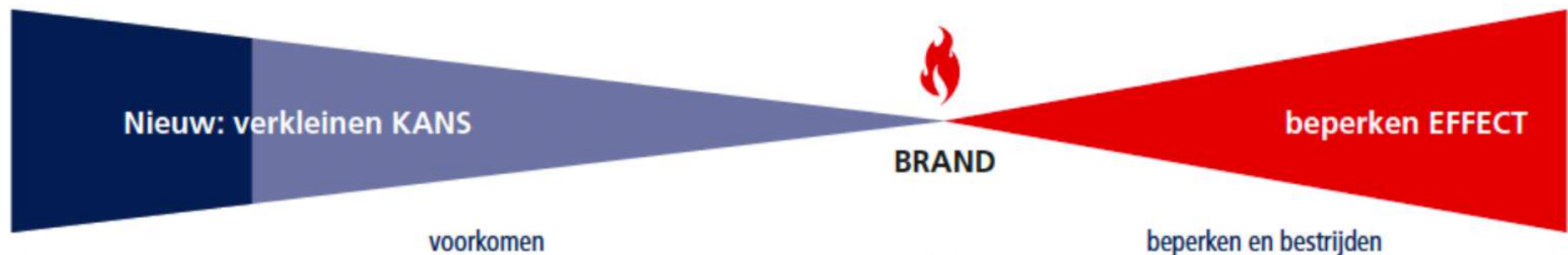
Brandveiligheid van verduurzaamde
en snel gerealiseerde woningen

De rode draad uit branden in de gebouwschil

De context waarin wij ons werk doen verandert, zowel in advisering, voorbereiding en incidentbestrijding.

Als repressie complexer wordt, wordt preventie belangrijker!

Bedankt voor uw aandacht!

 samen staan we voor grote uitdagingen,
maar ook voor mooie kansen!

Gesprek bestuur

1. Is er herkenning, ook binnen uw gemeente?
2. Verkenning van (bestuurlijke) acties
3. Opstellen visie/ambitie in een actieplan
4. Realisatie

